

УДК: 327.54 (73)

Худолій А.О., к. філол. н.,
доцент кафедри лінгвістики,

Національний університет "Острозька академія"

Аналіз зовнішньої політики колишнього американського президента Дж. Форда крізь призму ідеологічних стереотипів

Проаналізовано особливості зовнішньої політики президента Форда з 1974 по 1978 рік. Виявлено співвідношення риторики Дж. Форда та його зовнішньої політики. Описано зовнішньополітичний курс США у стосунках з СРСР та іншими країнами. Висвітлено пропозиції та мирні угоди СРСР та США. Розкрито особливості закінчення В'єтнамської війни та військового конфлікту в Камбоджі та їхню роль в політичній кар'єрі президента Дж. Форда.

Были проанализированы особенности внешней политики президента Дж. Форда с 1974 по 1978 годы. Было выявлено соотношение риторики Дж. Форда и его внешней политики. Описан внешнеполитический курс США по отношению к СССР и другим странам. Освещены пропозиции и мирные предложения СССР и США. Раскрыты основные особенности окончания Вьетнамской войны и военного конфликта в Камбодже и их роли в политической карьере президента Дж. Форда.

Peculiarities of foreign policy conducted by President Ford from 1974 to 1978 have been analyzed. G. Ford rhetoric and his foreign policy have been correlated. Foreign policy relations of the USA with the USSR and other countries have been described. The main features of Vietnam War and military conflict in Cambodia as well as their role in political career of G. Ford have been highlighted.

Питання зовнішньої політики США досліджувала значна кількість науковців, як вітчизняних так і закордонних. Н. Хомський досліджував зовнішню політику Сполучених Штатів, вбачаючи в ній потяг до гегемонії, світового владарювання [7]. С.М. Конопатов вивчав зовнішню політику США з позицій воєнно-політичного процесу [3]. Е.О. Іванян акцентував увагу на історичному аспекті зовнішньої політики США [2]. І.М. Панарін проаналізував політику США з позицій інформаційних війн та геополітики [5]. В.О. Рукавішніков досліджував питання розвитку зовнішніх відносин США в світі під час холодної війни [6]. М.М. Лебедева та Т.А. Шаклеїна розглядали політику США крізь призму історичного та теоретичного підходів до аналізу зовнішньої політики США [4; 8]. Моріс Ваїсс здійснив детальний аналіз післявоєнний розвитку міжнародних

відносин з точки зору французьких політологів [1]. Б. Вільям вивчав зовнішньополітичну діяльність президентів США [10]. А Майкл Берен здійснив історичний огляд основних етапів розвитку США після Другої Світової Війни [9].

Стаття опирається на положення праць у сфері політики, в яких увагу зосереджено на аналізі зовнішньополітичного курсу президента Дж. Форда під час його перебування при владі.

Мета статті полягає у спробі віднайти кореляцію стереотипів мислення колишнього американського політика із його зовнішньополітичною діяльністю, зокрема у розвитку стосунків з СРСР та політиці щодо В'єтнаму та Кореї. В умовах зростаючої ролі внутрішніх чинників на зовнішньополітичну діяльність державних діячів США набуває актуальності дослідження стереотипів, що відіграють важливу роль у прийнятті політичних рішень.

Власне **актуальним** і раніше не досліджуваним виявляється аналіз вивчення політичних стереотипів та їхньої ролі у прийнятті рішень американськими державо творцями сфери зовнішньої політики. У статті переслідуються такі **завдання**:

- Проаналізувати зовнішню політику Дж. Форда протягом його перебування при владі;
- Виявити та описати стереотипи американського президента Дж. Форда, що вплинули на формування зовнішнього курсу країни;
- Виявити наскільки риторика Дж. Форда співвідноситься з його зовнішньою політикою у стосунках з СРСР та іншими країнами світу.

Коли Дж. Форда було обрано президентом США 9 серпня 1974 року, він успадкував низку проблем. США поступово виводили війська з В'єтнаму і зразу ж після цього Південний В'єтнам захопили комуністи. У західній Європі традиційні союзники США зблизилися з контрольованим СРСР сходом. Стояло питання про те, чи вони відійдуть від США чи США знайдуть шлях для того аби втримати їх в

об'єднаній Європі. В Африці крах колоніальної системи призвів до появи нового поля війни між двома наддержавами. Громадськість та Конгрес виступили рішуче проти спроб тримати фронт проти комуністичної експансії в південно-східній Азії [18: 328].

Холодна війна як і всі війни, незважаючи на те, що зміцнила виконавчу владу, проте ослабила президентську владу навіть у зовнішній політиці, де президенти зазвичай володіли свободою дій, даною Конгресом та громадськістю [18: 329].

Розвиток стосунків у зовнішньополітичних відносинах. Коли Джеральд Форд став президентом обидві партії виступали за розвиток міжнародних відносин. Нормалізація стосунків між двома наддержавами почалася з кризових часів Нікити Хрущова та Дж. Ф. Кеннеді. За часів президента Ніксона дві сторони зустрілися в Москві щоб підписати Тимчасову Угоду по Обмеженню Стратегічної Ядерної Зброї (SALT 1) в 1972 році. Можливо то якраз був час щоб почати сприймати СРСР як націю, з якою США мали розбіжності у поглядах але водночас з якою США могли співпрацювати. Наступний крок міг бути зроблений щоб почати перемовини щодо нової угоди, оскільки термін (SALT 1) закінчувався в 1977 році [18: 330].

Договір по обмеженню стратегічної ядерної зброї (SALT 1) був значним досягненням, проте у ньому було відсутнє питання про важкі бомбардувальники, здатні транспортувати бомби з ядерними боеголовками і ракетами. За угодою СРСР мав перевагу в загальній кількості міжконтинентальних балістичних ракет, серед яких тривогу на Заході викликала радянська SS-9 ICBM (Intercontinental Ballistic Missile), з головою потужністю у 20 мегатонн. Кількість ракет такого класу у 1970 році виросла до 313 і залишилася на такому ж рівні після підписання угоди. І хоча США мали більше транспортних засобів для доставки ракет (MIRVs – незалежні транспортні засоби по доставці ракет), які дозволяли одній ракеті транспортувати кілька ядерних боеголовок, проте СРСР мали більшу кількість підводних човнів з яких їх можна було б запустити. І кінцевим стимулом для продовження перемовин

був той факт, що, головною особою, що вела перемовини під час холодної війни залишилася та ж сама людина – Генрі Кісінджер, який залишився при Форді в ролі держсекретаря і радника національної безпеки. Тому, два місяці по тому як Форд обійняв посаду президента, Кісінджер поїхав до Москви, де йому вдалося досягти домовленостей з радянськими партнерами по основних питаннях угоди SALT 2. Згідно з домовленостями по основних принципах, укладених для нової угоди, президент Форд і Леонід Брежнєв, генсек СРСР, зустрілися в листопаді 1974 року у Владивостоку, щоб познайомитися і підтвердити їхнє розуміння угоди, яку вони сподівалися досягти унаслідок перемовин. Двом лідерам вдалося досягти значного успіху, і вони дійшли згоди, що нова угода обмежить не тільки SALT 1 і SALT 2, але й важкі бомбардувальники. На додаток, обидві сторони погодилися не перевищувати кількості транспортних засобів і не будувати нових пускових майданчиків. Кількісно угода передбачала обмеження платформ до 2400, а транспортних засобів до 1320. Угода передбачалося мала тривати на протязі 10 років [18 : 331].

Президенту Форду здавалося, що залишилося лише кілька технічних питань для фахівців перед тим як двоє лідерів могли знову зустрітися для того щоб підписати договір. Одним із таких було питання нових технологій, зокрема розміщення нового покоління крилатих ракет. Президенту Форду не вдалося переконати сенаторів у чисто технічних питаннях, а з іншого боку хвороба Брежнєва стала перешкодою до підписання угоди [12 : 329]. Заплановану зустріч у Вашингтон спочатку перенесли з осені 1974 на весну 1975, потім з червня на вересень 1975, потім на 1976, а врешті решт і взагалі відклали на невизначений термін.

Проте, президент Форд досяг успіху у перемовинах в Женеві, де проходила конференція по безпеці та співробітництву в Європі. США, СРСР, і всі країни Європи закінчили роботу за три дні і підписали 1 серпня 1975 року Хельсінкській

Кінцевий Акт, згідно з яким було заборонено застосовувати силу для зміни кордонів східноєвропейських країн. Найважливішим аспектом Хельсінкської Декларації були гарантії дотримання прав людини [17]. У США конференція викликала неоднозначну реакцію, оскільки Рональд Рейган, губернатор з Каліфорнії, переконував всіх американців виступити проти угоди. Демократ Генрі Джексон звинуватив Форда в тому, що той відступив від історичної місії США давати змогу народам право на самовизначення, особливо коли йшлося про народи східної Європи та Балтики. Як він сказав, “це був відступ ” [11]. Та, насправді це був прорив у зовнішніх відносинах з СРСР, руйнування стереотипу ВОРОГА, який все ж таки глибоко сидів у свідомості значної кількості американських політиків. Це був крок, яке підтверджував переконання президента про мирне врегулювання питань зовнішньої політики. Результати аналізу свідчать про те, що президент зазначив МИРНІ УГОДИ 60 раз у своїх промовах. А слово МИР прозвучало 77 раз (див. Таблицю 2). І його перемовини з СРСР підтверджують його курс на мирні ініціативи.

В’єтнам. Останній американський військовий покинув В’єтнам 29 березня 1973 року, проте після підписання мирного договору північний В’єтнам активізував дії, і незабаром південно в’єтнамська армія відступила під натиском півночі. Американське посольство в Сайгоні було спішно евакуйоване. 12 дивізій північно в’єтнамської армії оточили Сайгон, столицю південного В’єтнаму. 28 січня 1975 року Форд попросив у Конгресу допомогу південному В’єтнаму у розмірі 300 мільйонів доларів для термінової військової допомоги і ще 60 мільйонів на три роки для відбудови країни. Спроби президента Форда допомогти покинутим південним в’єтнамцям були підірвані рішенням конгресу, який припинив будь-яку підтримку і забезпечення. Форд považав думку конгресу і тому змушений був миритися з таким поворотом справ. Проте, це не завадило йому наказати військовому флоту спасти

130 тисяч біженців на човнах, які спасалися від комуністичного терору в південно-східній Азії.

Після початку атаки північного В'єтнаму головнокомандувач генерал Фредерік Вейенд попередив Білий Дім, що південний В'єтнам був на межі повної військової поразки [15: 137]. Тільки раптове відновлення масованого бомбардування і додаткові фінансові надходження могли врятувати ситуацію. Та Конгрес відповів відмовою. 21 квітня 1975 року південно в'єтнамський президент Нгуєн Ван Тью зрікся влади у радіо та телезверненні до народу, в якому він звинуватив США в зраді його народу. 23 квітня, у своєму зверненні в університеті Тулейн, президент оголосив про закінчення війни у В'єтнамі, оскільки та війна більше не стосувалася США [20]. Новий президент південного В'єтнаму Дуон Ван Мін оголосив про повну капітуляцію 30 квітня 1975 року. Війна закінчилася. В останні дні американської місії у В'єтнамі більше 1000 американців та 5000 в'єтнамців було евакуйовано зі столиці.

4 американських президенти, починаючи з Кеннеді і закінчуючи Фордом вели країну на протязі скількох років, виконуючи свої зобов'язання і допомагаючи південному В'єтнаму, і всі вони зазнали поразки. Тривалий час американці вибирали не масло і хліб, а військові витрати, і як тільки війна була програна, витрати не можна було нічим виправдати. Втрати були вражаючі: 58.000 американських військових було вбито, 153. 000 було поранено, 2387 зникло без вісти під час операцій. Понад 2 мільйони американців служили у В'єтнамі, більше 1,6 мільйони брали участь у бойових операціях [18 : 337].

Стурбованість Дж. Форда ситуацією у В'єтнамі відображена в статистиці (див Таблицю 1). У своїх промовах (а для аналізу ми використали 10 промов, проголошених Дж. Фордом з 1974 по 1978 рік) американський президент 75 раз зазначив В'єтнам. В'єтнамську та інші війни американський президент згадав 29 раз. 16 раз Дж. Форд піднімав питання про ворога, під яким розумів північний

В'єтнам, комунізм тощо. У поданій нижче таблиці подано основні небезпеки для США в світі, зазначені в промовах американського президента Дж. Форда.

Таблиця 1.

Агресія	5
Ангола	7
Боротьба	6
Війна	29
Ворог	16
В'єтнам	75
Гонка озброєнь	3
Загроза	10
Зброя	10
Камбоджа	17
Напад	5
Небезпека	10
Ядерна війна	11

В'єтнам був не єдиною країною, в якій США вели війну. Наступною у списку стала Камбоджа.

Камбоджа. У промовах Дж. Форд 17 раз згадав Камбоджу, що свідчить про стурбованість президента ситуацією справ у тій країні (див. Таблицю 1). Камбоджа також входила до списку загроз США. Наступні події підтверджують таку думку.

Маючи право направляти війська у місця ведення бойових дій, Форд не часто користувався таким привілеєм, першого разу для евакуації американців з південного В'єтнаму та двох випадків з Камбоджею, оскільки країни впали під комуністичним натиском. Наказ проводити рятувальні операції були незначним політичним кроком, проте це було те, що президент міг собі дозволити без серйозних наслідків з боку Конгресу. Одним із таких випадків була операція як відповідь на захоплення камбоджійськими військовими американського корабля-контейнера СС-Маягвез 12 травня 1975 року [18 : 340]. США не мали

дипломатичних відносин з комуністичним урядом червоних кхмерів на чолі з їхнім лідером Пол Потом, тому спочатку було важко дізнатися, що уряд мав намір робити із захопленим судном. Припускаючи, що наміри Камбоджі були ворожі, зважаючи на таку дію, Форд послав 1000 морських піхотинців до американської авіабази в Таїланд і наказав американському авіаносцю і двом есмінцям рушати до зони конфлікту. Не чекаючи запиту про допомогу від секретаря ООН, Форд наказав розпочати військові дії 14 травня. У нижче наведеній таблиці подано основні поняття БЕЗПЕКИ і КОНТРОЛЮ в світі, виявлені в промовах американського президента Дж. Форда.

Таблиця 2.

Безпека і контроль в світі в 1974-77 роках

Безпека	50
Військова міць США	23
Захист	33
Збройні сили	22
Мир	77
НАТО	17
ООН	7
Партнерство	4

Проаналізувавши промови Дж. Форда, ми виявили, що питання МИРУ (77), БЕЗПЕКИ (50), ЗАХИСТУ (33), ЗБРОЙНИХ СИЛ (22) та НАТО (17) є ключовими згідно зі статистичними показниками, проте насправді все виявилось по іншому. США не отримали згоди від ООН для початку воєнних дій, та вони й не потребували її. Не дарма президент зазначив ООН лише 7 раз, тобто серед інших понять ООН знаходиться на передостанньому місці, що і підтверджують дії американської адміністрації.

Напад США на Камбоджу розпочався щ 7 ранку 14 травня 1,5 години по тому як відбулося засідання Ради Національної Безпеки на якому президент зробив вибір

воєнної дії. Обґрунтування раптового нападу було висловлене держсекретарем Кісінджером який сказав: “Давайте покажемо, що ми розлючені ” [21: 450]. Американські військові оглянули спорожніле судно і висадилися на берег, де їх зустріли переважаючі сили суперника. Для переваги над ворогом президент Форд віддав наказ бомбардувати наземні цілі Камбоджі як на материку так і на острові. А для перемовин про звільнення заручників президент Форд передав повідомлення пресою. Прес-секретар Білого Дому Рон Нессен зробив заяву через пресу: «Як тільки ви (камбоджійці) зробите заяву про те, що члени екіпажу яких ви захопили, звільнені, ми відразу припинимо військову операцію» [16 : 138]. Американці не знали, що екіпаж було звільнено через кілька хвилин після того як почалася атака. Пізніше, того ж самого дня команду підібрали. Бомбардування ж тривало кілька годин щоб убезпечити кораблі та для того, щоб виглядати розлюченими. А в Білому Домі президент керував кризовою ситуацією, так само як це робив президент Джонсон коли він вибрав варіант бомбардувати цілі у В’єтнамі. Форд наказав нанести здійснити останній повітряний удар по материковій частині Камбоджі і розлютився на членів кабінету, коли дізнався, що його наказ не було виконано [18 : 341].

Президент поспішно оголосив пресі про перемогу відразу після опівночі 15 травня 1975 року. Як зазначив президент, американські війська вступили в бій, звільнили команду захопленого судна, і при цьому виявили сміливість. Нічого не було сказано про втрати. Наступного дня департамент держоборони визнав, що один морський піхотинець загинув під час бою. Американська громадськість, почувши хороші новини, згуртувалась навколо президента, який радів росту довіри до нього народу, яка, за соціологічними опитуваннями, зросла на 11 пунктів. Конгрес також висловив свою підтримку президенту. Основних членів Конгресу інформували під час проведення операції. Президент намагався підсилити таку солідарність регулярно повторюючи, що операція по спасінню команди корабля

Меяквез довела відданість США бути лідером і витримувати виклик, які виникають перед Америкою по всьому світі. І тепер союзники можуть довіряти США. Президент також підкреслював його жорстку реакцію на події як свідчення його сили. Він міг і хотів приймати складні рішення [19]. Ведучи мову про лідерство, слід зазначити що уявлене поняття про лідерство – іще один стереотип у свідомості американських політиків. І хоча усталене поняття про США як про ЛІДЕРА зустрілося лише 3 рази у промовах президента, та це не заперечує того факту, що насправді американські політики переконані, що Сполучені Штати є лідером світу.

Були деякі проблемні аспекти операції, які стали відомі тільки після початкової ейфорії. Насправді, як виявилось пізніше загинуло у боях 18 американських вояків, 15 було вбито у першу годину бою на острові, а троє було залишено, оскільки їх вважали загиблими. Додатково 23 вояки загинуло у аварії вертольота в Таїланді в ході підготовки операції. 41 вояк загинув і ще 41 було поранено в ході спроб врятувати цивільних на борту судна *Меягвез*. Зрештою камбоджійці поступилися, як здавалося, завдяки американському бомбардуванню острова, а кількість убитих камбоджійців на острові мало кого хвилював. Президент не скористався перемогою щоб тиснути на Конгрес чи громадськість для підтримки використання збройних сил. Він пізніше спробував використати військову силу для шпигунських операцій в Анголі, проте йому відмовили [18 : 342].

Американці залишили Камбоджу напризволяще. Камбоджа впала навіть раніше південного В'єтнаму. Американське посольство там було евакуйоване 12 квітня 1975 року. Столиця країни Пном Пень впала під натиском комуністів, червоних кхмерів, 5 днями по тому. Червоні кхмери були фракцією комуністів, терор яких призвів до загибелі майже $\frac{1}{4}$ від усього населення країни. Генрі Кісінжер запропонував проамериканському лідеру Камбоджі Сіріку Матару спастися, проте той відповів французькою: “Дякую Вам за Ваш лист і пропозицію забрати мене на свободу. На жаль, я не можу це зробити, залишивши Камбоджу таким боягузливим

способом. Щодо мене, і Вашої великої країни, то я ніколи не думав, що Ви покинете народ, що вибрав свободу. Ви відмовили нам у Вашій протекції, і ми нічого не можемо зробити. Ви йдете, і я бажаю Вам і Вашій країні бути щасливими під сонцем. Якщо я помру тут, то тільки через помилку, що повірив Вам ” [14 : 307]. Проамериканський лідер неодноразово звертався до США з проханням допомоги, та адміністрація Форда відмовила.

Американські політичні круги вважали президента слабаком у зовнішній політиці, зокрема у стосунках з СРСР. Слабкість Форда була нетипова і він зустрів виклик з боку своєї ж республіканської партії. Більше того правому крилу партії здавалося, що президент втратив В'єтнам, здав східну Європу в Гельсінкі, і зазнав поразки щоб відповісти СРСР в гонці озброєнь і західному впливові в Африці. Зрештою, у консерваторів був кандидат, минулий губернатор Каліфорнії Рональд Рейган. На зборах республіканської партії Рейган критикував Форда за прорахунки у зовнішній політиці, яка, за словами Рейгана, призвела до того, що США стали другорядною країною. Реакція Форда на виклики, кинуті Рейганом, спричинила йому проблеми. У січні 1976 року він заявив у випуску новин Ен Бі Сі: Я думаю було б нерозумним для президента – мене чи будь-якого іншого, відмовитися від політики розвитку відносин (*détente*). Я думаю, що така політика відповідає інтересам цієї країни [13]. У березні 1976 року було реорганізовано Комітет по Президентській Небезпеці, який після реорганізації, заявив, що обидві партії були втягнуті в небезпечно смертельну і ризиковану гру з СРСР. Договір SALT II був помилкою, а США слід відновити свою військову міць. Комітет підсилив критику Рональда Рейгана. Наступив період агресивної зовнішньої політики США, яку втілював Р. Рейган.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо в детальному аналізі та описі стереотипних уявлень наступних американських президентів та виявленні кореляції їх із зовнішньополітичним курсом країни.

ЛИТЕРАТУРА

1. Ваисс Морис. Международные отношения после 1945 года / Морис Ваисс; пер. с фр. С.Ф. Колмакова. – М. : ОАО «Издательский дом “Городец” », 2005. – 336 с.
2. Иवानян Э. А. История США : пособие для вузов / Иवानян Э. А. – М. : Дрофа, 2006. – 571 с.
3. Конопатов С. Н. Военно-политическая ситуация в современном мире: истоки, состояние, перспективы / Конопатов С.Н. – М. : КомКнига, 2005. – 240 с.
4. Лебедева М. М. мировая политика: [учебник для вузов] / Лебедева М. М. – М.: Аспект-Пресс, 2006. – 365 с.
5. Панарин И. Н. Информационная война и геополитика / Панарин И. Н. – М. : Изд-во «Поколение», 2007. – 560 с.
6. Рукавишников В. О. Холодная война, холодный мир. Общественное мнение в США и Европе о СССР / России, внешней политике и безопасности Запада / Рукавишников В. О. – М. : Академический Проект, 2005. – 864 с.
7. Хомский Ноам. Гегемония или борьба за выживание: стремление США к мировому господству / Ноам Хомский; [пер. с англ. Илья Харламов]. – М. : СТОЛИЦА-ПРИНТ, 2007. – 464 с.
8. Шаклеина Т. А. Политика США в меняющемся мире : монография / Шаклеина Т. А. : Под ред. П. Т. Подлесного. – М. : Наука, 2004. – 333 с.
9. Barone Michael. Our Country: The shaping of America from Roosevelt to Reagan / Michael Barone. – New York : The Free Press, 1990. – 805 p.
10. Bennett William J. America: the last best hope. – Vol. 2: From a World at War to the Triumph of Freedom 1914-1989 / Bennett William J. – Nashville, Tennessee : Thomas Nelson, 2007. – 592 p.
11. Borhi Lazlo, compendium. “The U.S. and East Central Europe, 1945-1990, Part III, 1968-1984, A Chronology”. – Доступ до джерела: www.coldwar.hu/html/en/chronologies/borhi3.html.

12. Brune Lester H. Chronology of the Cold War: 1917-1992 / Brune Lester H. – New York : Routledge, 2005. – 700 p.
13. Ford Gerald. “Interview for an NBC News Program on American Foreign Policy,” in Public Papers of the Presidents of the United States: Gerald R. Ford 1974-1977, from the American Presidency Project, University of California, Santa Barbara, www.presidency.ucsb.edu.
14. Frum David. How We Got Here: The 70-s-The Decade That Brought You Modern Life (For Better or Worse) / David Frum. – New York : Basic Books, 2000. – 418 p.
15. Greene John Robert. The Presidency of Gerald Ford / John Robert Greene. – Lawrence : University Press of Kansas, 1995. – 256 p.
16. Head Richard G. Crisis Resolution: Presidential Decision Making in the Mayaguez and Korean Confrontation / Head Richard G. – Boulder, Colo. : Westview Press, 1978. – 323 p.
17. Helsinki Accord, Final Act of the Conference on Security and Cooperation in Europe, August 1, 1975. – Режим доступа до джерела : www.osce.org/documents/mcs/1975/08/4044_en.pdf.
18. Langston Thomas S. The Cold War Presidency: a documentary history / Langston Thomas S. – Washington, D.C. : CQ Press, 2007. – 506 p.
19. President Gerald Ford Answers Questions about Mayaguez Incident, April 1976, in Public Papers of the Presidents of the United States: Gerald R. Ford 1974-1977, from the American Presidency Project, University of California, Santa Barbara. – Режим доступа до джерела : www.presidency.ucsb.edu.
20. President Gerald Ford Breaks Free of Vietnam, Address at Tulane University, April 23, 1975, in Public Papers of the Presidents of the United States: Gerald R. Ford 1974-1977, from the American Presidency Project, University of California, Santa Barbara. – Режим доступа до джерела : www.presidency.ucsb.edu.

21. Wetterhahn Ralph. The Last Battle: The Mayaguez Incident and the End of the Vietnam War / Ralph Wetterhahn. – New York : Carroll and Graf Publishers, 2001. – 400 p.

Відомості про автора

ПІБ: Худолій Анатолій Олексійович.

Науковий ступінь, звання: к. філол. н., доц.

Місце роботи: Національний університет “Острозька Академія”.

Посада: завідувач кафедри лінгвістики.

Поштова адреса: вул. Татарська 5, кв. 76, м. Острог, Рівненська обл., 35800.

E-mail: toliy65@yahoo.com

Тел.(роб.): 8 (03654) 2-29-49

(дом.): 8 (03654) 2-24-45.

Назва статті: Аналіз зовнішньої політики колишнього американського президента Дж. Форда крізь призму ідеологічних стереотипів.

Analysis of Foreign Policy of the Former American President G. Ford in the Light of Ideological Stereotypes.